Neljännes yrityksistä lomautuksilla eteenpäin

7.8.2020

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) raportoi kesäkuun 2020 työttömyyslukujen olevan 162 700 työtöntä enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2019. Kokonaismäärä kesäkuun lopussa 2020 on 416 900 työtöntä työnhakijaa. Tähän lukuun mukaan luetaan kokoaikaisesti lomautetut työntekijät, joita on noin 107 000 enemmän kuin vuonna vuotta aiemmin (noin 117 000 henkilöä vuonna 2020 ja noin 9500 henkilöä vuonna 2019). Kesäkuussa kokoaikaisesti lomautettuja oli kuitenkin 41 200 vähemmän kuin toukokuussa.

Kokoaikaisesti lomautettujen työntekijöiden määrän kasvu on nähtävissä myös Etelä-Pohjanmaalla, jossa määrän on raportoitu kasvaneen vertailuajankohdasta 531,7 prosentilla ollen yhteensä 2 653 henkilöä. Seinäjoen ammattikorkeakoulun toukokuussa 2020 yrityksille suunnatun koronakyselyn tuloksissa on myös nähtävissä, että lomautukset olivat alueen yrityksillä keskeinen keino reagoida rantautuneeseen koronakriisiin. Kyselyyn vastanneista yrityksistä (n=163) 25 % oli käyttänyt lomautuksia. Etelä-Pohjanmaan matkailualalle kohdennetussa kyselyssä (n=78) vastaava luku oli puolestaan 35 %. Koronakriisin seurauksena Suomessa tehtiin lakimuutos (pl. julkinen sektori), jonka perusteella työnantaja voi ilmoittaa lomautuksesta viisi päivää aiemmin tavallisen 14 päivän sijaan. Ko. lakimuutos on voimassa 1.4.-31.12.2020 välisen ajan.

Vaikka lomautukset olivat yrityksille yksi keino reagoida muuttuneeseen toimintaympäristöön, toukokuussa yrityksille tehtyyn kyselyyn vastanneista 163:sta yrityksestä kolmannes ilmoitti, että kriisi ei ole aiheuttanut mitään toimenpiteitä. Vastausvaihtoehdoissa esitettiin lomautusten lisäksi toimintojen karsiminen, liiketoimintakonseptin muuttaminen, yritystoiminnan keskeyttäminen ja yritystoiminnan lopettaminen.

Kyselyyn vastanneista yksinyrittäjistä (n=64) viidennes ilmoitti keskeyttäneensä toiminnan. Maalis-kesäkuun aikana 2020 yrittäjän oli mahdollista hakea Kelan maksamaa työmarkkinatukea ilman, että yritystoimintaa oli tarpeen kokonaan lopettaa. Yksinyrittäjän kohdalla tämä tarkoitti sitä, että hänen oli mahdollista hakea sekä työmarkkinatukea että kunnan myöntämää kertaluontoista 2000 €:n tukea. Nämä kaksi tukea eivät olleet toisiaan poissulkevia, sillä työmarkkinatuki kohdistui yrittäjän henkilökohtaiseen elämisen kuluihin, kun taas yksinyrittäjän tuki kohdistui yrityksen kuluihin ja kehittämiseen.

Kevään 2020 koronakriisin alussa tuet keskittyivät enemmän yritysten kehittämistoimenpiteisiin (esim. Ely-keskukset ja Business Finland) kunnes heinäkuussa Valtionkonttorista tuli haettavaksi kustannustuki yrityksille, joiden liikevaihto on tippunut yli 30 % huhti-toukokuun aikana ja koko alan liikevaihto yli 10 % vuoden takaiseen verrattuna. **Kustannustuki on haettavissa elokuun 2020 loppuun saakka ja yritysten on hyvä olla tietoisia, että kustannustukea on mahdollista hakea, vaikka olisikin saanut muita koronatukia.** Näissä tilanteissa aiemmat tuet vähennetään kustannustuesta joko täysmääräisesti (ravintola-alan tuki ja yksinyrittäjien tuki) tai osittain (Business Finlandin ja Ely-keskusten tuet huomioidaan 70-prosenttisesti).

Jutta Mäkipelkola
Asiantuntija TKISeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Marja Katajavirta
Asiantuntija TKI SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Salla Kettunen
Asiantuntija TKISeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Lähteet

Järvinen E., Jyllilä S., Janhunen J., (2020). Koronakyselyn tulokset: Eteläpohjalaiset matkailu- ja palvelualan yritykset. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020051838130

Kettunen S., Mäkipelkola J., Katajavirta M., (2020). Koronakriisin vaikutuksia Etelä-Pohjanmaan yritysten liiketoimintaan: Tilannekuvaus keväältä 2020. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020061243037

Työ- ja elinkeinoministeriö. Työllisyyskatsaus 2020, kesäkuu. https://www.temtyollisyyskatsaus.fi/Textbase/Tkat/Pdf/Tkat_fi.pdf

Etelä-Pohjanmaan elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus & Etelä-Pohjanmaan työ ja elinkeinotoimisto. Etelä-Pohjanmaa Työllisyyskatsaus, kesäkuu 2020. https://www.temtyollisyyskatsaus.fi/Textbase/Tkat-16/Pdf/Tkat_fi.pdf

Valtionkonttori. Yritysten kustannustuki -sivusto. https://www.valtiokonttori.fi/palvelu/yritysten-kustannustuki/#ae6e6b1